

Spolufinancováno
Evropskou unií

VSTUPNÍ EVALUACE PROJEKTU „DĚTSKÉ CENTRUM V PARDUBICÍCH“

BLANKA KISSOVÁ

VYPRACOVÁNO PRO SKP-CENTRUM, O.P.S.

Dětské centrum v Pardubicích
CZ.03.02.02/00/22_017/0000849

*Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu
Zaměstnanost plus.*

OBSAH

Úvod.....	3
Cíle evaluace.....	3
Základní principy evaluace projektu.....	3
Stručný popis evaluované klíčové aktivity.....	4
Popis klíčové aktivity.....	4
Aktuální stav (k 31.3.2023).....	8
POPIS EVALUACE KLÍČOVÝCH AKTIVIT.....	9
Cíle evaluace.....	9
Metody sběru dat/Výzkumné metody, které budou při evaluaci použity.....	11
Individuální rozhovory.....	11
Fokusní skupina.....	12
Sekundární analýza dat.....	12
Multipřípadová studie.....	13
Evaluační matice.....	14
Osnovy rozhovorů.....	19

ÚVOD

NÁZEV PROJEKTU	Dětské centrum v Pardubicích
REALIZÁTOR	SKP-CENTRUM, o.p.s.
EVALUOVANÉ AKTIVITY	KA 2
OBDOBÍ EVALUACE	březen 2023 - únor 2026 (36 měsíců)
EVALUÁTOR	Mgr. Blanka Kissová

CÍLE EVALUACE

Vstupní evaluace slouží k získání základního rámce a přehledu o evaluovaných aktivitách a jejich začlenění do širšího kontextu sociální služby. Evaluace je proces, který poskytuje systematické zhodnocení a analýzu, které pomáhají posoudit účinnost, efektivitu a přínosy daných aktivit.

Cílem vstupní evaluace je:

- Identifikovat cíle a očekávané výstupy projektu, což umožňuje získat představu o zamýšlených výsledcích, kterých by mělo být dosaženo.
- Popsat kontext, ve kterém je projekt realizován.
- Zhodnotit současné metody a postupy, které jsou používány při poskytování evaluovaných aktivit. To zahrnuje analýzu stávajících procesů, nástrojů a zdrojů.
- Vypracovat plán evaluace, který obsahuje metody sběru dat a harmonogram realizace evaluace.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY EVALUACE PROJEKTU

Spolu s realizátory projektu byla zvolena formativní evaluace. Formativní evaluace je proces, který je zaměřen na kontinuální hodnocení a zpětnou vazbu v průběhu projektu. Evaluace probíhá v pravidelných intervalech, během kterých evaluátorka předává průběžné evaluační zprávy a výstupy.

Cílem průběžných evaluačních zpráv je poskytnout kontinuální zpětnou vazbu a identifikovat případné obtíže, které by mohly ohrozit úspěšnou realizaci projektu a dosažení stanovených cílů. Tato zpětná vazba umožňuje realizátorům projektu eliminovat rizika a poskytuje jim adekvátní podporu v případě potřeby.

Průběžná evaluace je důležitá také pro evaluátorku, protože umožňuje pravidelný kontakt a komunikaci s realizačním týmem. Tím se evaluátorka stává aktivním členem týmu a je schopna pružně reagovat na potřeby projektu. Pravidelné předávání informací, diskuze a průběžný kontakt umožňují evaluátorce lépe porozumět projektu a poskytnout kvalitní zpětnou vazbu.

STRUČNÝ POPIS EVALUOVANÉ KLÍČOVÉ AKTIVITY

Evaluace klíčové aktivity 2 (KA2) - Provoz dětského centra v Pardubicích je zaměřena na posouzení a hodnocení účinnosti a efektivity dětského centra při pardubickém azylovém domě. Posláním dětského centra je posilovat a rozvíjet rodičovské kompetence a osobnostní rozvoj dětí a jejich matek. Centrum pomáhá dětem a matkám orientovat se ve vzdělávacím systému a podporuje je při řešení problémů s výchovou dětí. Dále se snaží pomoci dětem při začleňování do vrstevnické skupiny a připravuje je na vstup do mateřských a základních škol. Centrum také podporuje matky/rodiče při snaze o umístění dětí do těchto škol a při zvládnání domácí přípravy a školních povinností.

Důležité je si uvědomit, že dětské centrum nenahrazuje běžně dostupné a přirozené zdroje, jako jsou mateřské školy, základní školy, pedagogicko-psychologické poradny nebo školní poradenství. Jeho cílem je maximální podpora dětí a matek při využívání těchto zdrojů a příprava na jejich vstup do nich.

Evaluace KA2 by měla zahrnovat následující aspekty:

- Hodnocení účinnosti podpory rodičovských kompetencí: Posouzení, zda dětské centrum skutečně posiluje a rozvíjí rodičovské kompetence prostřednictvím poskytování vhodných informací, poradenství a podpory.
- Hodnocení osobnostního rozvoje dětí: Posouzení, zda dětské centrum účinně přispívá k osobnostnímu rozvoji dětí prostřednictvím vhodných aktivit, her, vzdělávacích programů a individuálního přístupu.
- Hodnocení podpory při orientaci ve vzdělávacím systému: Posouzení, zda dětské centrum efektivně pomáhá dětem a matkám orientovat se v systému vzdělávání a výchovy dítěte, a to prostřednictvím poskytovaných informací a podpoře při komunikaci s mateřskými a základními školami.

POPIS KLÍČOVÉ AKTIVITY

Dětské centrum bude dosahovat stanovených cílů prostřednictvím různých činností, které se zaměřují na rozvoj kompetencí, podporu matky a dítěte a péči o děti.

- **Dopolední skupinové činnosti/aktivity pro děti předškolního věku (a jejich matky):** Tato aktivita je zaměřena na děti předškolního věku, které žijí s matkami v azylovém domě a nemají přístup k běžné mateřské škole. Děti se účastní různých aktivit, které jsou zaměřeny na jejich rozvoj a přípravu na školní prostředí. Tyto aktivity zahrnují práci s jazykem a komunikaci a osvojování si dovedností potřebných pro samostatnost, jako je samoobsluha. Dětem a klientkám bude k dispozici také psycholog, který bude aktivně spolupracovat s dětmi, aby jim poskytl podporu a pomoc při jejich emocionálním a psychickém rozvoji. Aktivity jsou navrženy tak, aby respektovaly obsah rámcového programu pro předškolní vzdělávání, který se skládá z pěti oblastí: biologické (tělo dítěte), psychologické (psychika dítěte), interpersonální (vztahy dítěte s ostatními), sociálně-kulturní (společnost a kultura) a environmentální (svět okolo dítěte). Tímto způsobem se zajišťuje komplexní rozvoj dítěte a příprava na školní prostředí.
- **Odpolední skupinové činnosti/aktivity pro děti školního věku (a jejich matky):** Tato aktivita se zaměřuje na podporu dětí školního věku, které žijí v azylovém domě se svými matkami. V rámci odpoledních programů je dětem poskytována podpora při přípravě do školy, která je přizpůsobena individuálním potřebám každého dítěte. Vedle toho se také pravidelně diskutuje s dětmi o různých tématech, jako je šikana, prevence užívání drog a vztahy s vrstevníky. Děti se učí samostatnosti při přípravě do školy a zvládnutí školních úkolů. Psycholog aktivně spolupracuje s dětmi a poskytuje jim podporu v rámci jejich emocionálního a psychologického rozvoje. Při práci s dětmi školního věku jsou dodržovány výchovně vzdělávací strategie odvozené ze školních vzdělávacích programů. Cílem skupinových činností je podporovat různé kompetence dítěte, včetně komunikativních dovedností, schopností učit se, pracovních dovedností, občanského povědomí, sociálních dovedností, osobnostního růstu a schopností řešit problémy. Tyto kompetence mají dětem pomoci ve zvládnutí jejich školních povinností, rozvíjet se jako jedinečné osobnosti a efektivně se zapojovat do společnosti. O programu dopoledních a odpoledních činností/aktivit rozhodují také děti (participace dětí).
- **Individuální činnost s matkou a dítětem:** Cílem je posílení kompetencí matky v oblasti výchovy, vzdělávání dětí, trávení volného času s dítětem a osobního rozvoje matky. Dosud se individuální činnost skládala především s konzultací, během kterých se řešily otázky týkající se práce dítěte, jeho pokroků a nedostatků, začlenění do nového školního kolektivu, komunikace s učiteli a stanovení hranic pro dítě. Bylo však méně prostoru na posilování konkrétních dovedností. S matkou bude vytvořen individuální plán, který bude zahrnovat konkrétní cíle a kroky vedoucí k posílení kompetencí výše zmíněných oblastí. V rámci projektu bude k dispozici také

psycholog, jedním z jeho úkolů bude napomoci klientce při zvládnání její rodičovské role. Z každé konzultace je vyhotoven zápis, který slouží jako dokumentace a sledování vývoje. Je zde důležité zdůraznit, že účast matky je klíčovým předpokladem pro úspěšné zapojení do projektu. Matka musí aktivně přistupovat k naplňování plánu a spolupracovat s pedagogem/pedagožkou, asistentem/asistentkou pedagoga a psychologem/psycholožkou. Pouze tak je možné dosáhnout významného posílení kompetencí matky v oblastech výchovy, vzdělávání dětí, trávení volného času s dítětem a osobního rozvoje.

- **Zábavné hry pro nejmenší:** Aktivity jsou zaměřeny na podporu rozvoje dětí mladších tří let (nebo starších dětí s omezenou psychickou nebo fyzickou zralostí), a to ve spolupráci s jejich matkou. Hlavním cílem je rozvíjet jemnou motoriku, koordinaci pohybů a schopnost soustředění se na základě individuálních možností každého dítěte. Práce s dětmi této věkové skupiny vyžaduje specifický přístup. Děti se nejvíce učí nápodobou, učením prostřednictvím situací, vlastními zkušenostmi a hlavně hrou. Tento fakt je důležitý pro pracovníky/pracovnice, kteří s dětmi pracují, a měli by jej mít vždy na paměti. Je také velmi důležité, aby matka aktivně participovala na jednotlivých aktivitách. Její účast přináší dítěti pocit bezpečí a podpory, a zároveň posiluje vazbu mezi matkou a dítětem. Aktivity také matce poskytují příklady toho, jak si hrát s dítětem a jak ho motivovat a usměrňovat v rámci vybrané činnosti. V rámci aktivity je nezbytné mít na paměti, že každé dítě v této cílové skupině je jedinečné a je nutné sledovat jeho pokroky individuálně, aniž by bylo srovnáváno s ostatními.

Díky projektu bude také **rozšířen pracovní tým**, a to prostřednictvím zvýšení úvazku a přijetím nových zaměstnanců. Zvýšení úvazku psychologa/psycholožky na 1,0 úvazku umožní věnovat více času a energie poskytování podpory cílové skupině. Tým bude dále rozšířen o dva asistenty/dvě asistentky pedagoga, kteří budou pracovat s celkovým úvazkem 1,5. Aby pracovníci a pracovnice mohli poskytovat kvalitní podporu cílové skupině, bude v rámci projektu probíhat vzdělávání. Toto vzdělávání bude zahrnovat školení zaměřené na konkrétní dovednosti nebo znalosti potřebné pro práci s cílovou skupinou. Cílem vzdělávání je zajistit, aby pracovníci/pracovnice byli vybaveni potřebnými nástroji a znalostmi pro úspěšné plnění svých rolí v týmu a pro poskytování kvalitní podpory cílové skupině.

Spolupráce s různými organizacemi je klíčová pro dosažení stanovených cílů a optimální podporu. Spolupráce s následujícími organizacemi bude prohlubována s cílem zlepšit současnou životní situaci klientek a jejich dětí:

- OSPOD (Odbor sociálně-právní ochrany dětí) - spolupráce s touto organizací je důležitá pro poskytování sociální podpory a ochrany dětem a rodinám v nesnázích;

- MŠ (Mateřská škola) a ZŠ (Základní škola) - spolupráce s pedagogy, spolupráce s psychology a výchovnými poradci na základních školách je důležitá pro identifikaci a podporu dětí s různými potřebami a obtížemi ve školním prostředí;
- Pedagogicko-psychologická poradna – organizace poskytuje odbornou pomoc při zjišťování a řešení vzdělávacích potřeb a problémů dětí a mládeže;
- RIC (Regionální informační centrum) - spolupráce s touto organizací může přinést přístup k informacím a odbornému poradenství ve vzdělávání a vývoji dětí;
- DaR – Centrum pro dítě a rodinu – tato organizace se zaměřuje na podporu dětí a rodin v obtížných životních situacích;
- Amalthea – cílem organizace je spokojenost dětí v rodinách vlastních i náhradních a předcházení umístování do ústavní péče;
- Středisko rané péče – spolupráce s tímto střediskem je důležitá pro podporu v oblasti raného vývoje dětí;
- DDM (Dům dětí a mládeže) - spolupráce umožní využít různé aktivity a programy pro děti a mládež;
- Free klub – organizace zaměřená na podporu volnočasových aktivit dětí a mládeže.

Multidisciplinární spolupráce umožní využít odborné znalosti a zkušenosti různých organizací a jejich pracovníků k poskytnutí komplexní podpory jednotlivým dětem a rodinám. Společným úsilím může být dosaženo zlepšení současné životní situace a posílení jejich kompetencí.

-
- *Cílovou skupinou projektu jsou klientky azylového domu a jejich dítě/děti.*
 - *Aktivity dětského centra jsou rozděleny tak, aby bylo možné podpořit děti v různých věkových skupinách.*
 - *Za dobu realizace projektu se počítá s tím, že služeb dětského centra využije cca 40 dětí (což se nerovná počtu matek, které mohou mít více dětí).*
 - *Za dobu realizace projektu bude podpora poskytnuta 120 dětem, z toho alespoň u 100 dojde k překročení bagatelní podpory.*
 - *Za dobu realizace projektu bude podpora poskytnuta 75 klientkám – matkám dětí, alespoň 60 z nich dosáhne vyšší než bagatelní podpory.*
-

AKTUÁLNÍ STAV (K 31.3.2023)

Dětské centrum (DC) při Azylovém domě (AD) v Pardubicích nabízí podporu klientkám a jejich dětem již déle. Jeho kapacity však byly omezené. Počet dětí, kteří do Azylového domu se svými matkami přicházely se za poslední rok zvýšil (v loňském roce se jednalo o 52 dětí), stejně jako se rozšířilo spektrum jejich potřeb. Vedoucí Azylového domu tudíž od projektu očekává především možnost poskytnout kvalitní podporu všem dětem v AD, které ji potřebují, a to prostřednictvím navýšení personálních kapacit a rozšíření týmu. Podařilo se již obsadit pozici psychologa, nyní se hledají vhodné asistenti/asistentky pedagoga. U vhodného kandidáta/kandidátky je důležitý především zápal pro práci s dětmi se specifickými potřebami. Mnohým profesním dovednostem bude možné se postupně přiučit v rámci dalšího vzdělávání.

Je obtížné predikovat, jak se bude počet dětí měnit. Už nyní je však naplněna kapacita AD. Pokud by dětí, které s matkami přichází do AD přibývalo, bude obtížnější jim i přes navýšené kapacity poskytnout dostatečnou podporu.

Stejně jako v jiných AD i zde platí, že matky s dětmi zde přicházejí v průběhu celého roku. Často se jedná o domácnosti migrující po celé České republice, nejedná se tedy o domácnosti s bydlištěm v Pardubickém kraji (ty jsou naopak v AD rok od roku méně zastoupeny). Děti tudíž opětovně mění školní prostředí, což se odráží na jejich znalostech a dovednostech, motivaci k učení a možnosti zapadnout do vrstevnického kolektivu. Dětské centrum jim tudíž pomáhá v tom, aby se svou situací „popraly“, zvládly ji, necítili se vyloučeny.

Velkým problémem je nedostatečná kapacita MŠ a ZŠ v Pardubicích. Klientky mívají obtíže při umístění svých dětí do povinné předškolní docházky. Dětské centrum tudíž může dočasně MŠ nahradit, je však potřeba, aby se klientka i nadále snažila situaci aktivně řešit. Obdobně může DC pomáhat při domácím individuálním vzdělávání dětí školou povinných. V Pardubicích se na umístění do školy čeká často i tři měsíce. Po tuto dobu mívá dítě individuální vzdělávací plán (často ze školy, na niž dříve chodilo a která se velmi často nachází v jiném kraji, tedy mimo dojezdovou vzdálenost). Správně by děti měly jednou týdně dojíždět do školy, bývají však často nemocné, popřípadě matky nemají dostatek financí na zaplacení cesty. Klientky navíc mívají omezené kompetence k odpovídajícímu domácímu vzdělávání svých dětí, což jen prohlubuje riziko sociálního vyloučení a školní neúspěšnosti dětí.

Se školami doposud spolupracovaly klientky, což nezdědka limitovalo možnosti odpovídající podpory dětí – klientky si nepamatovaly, co vše s nimi učitelky řešily a co je s dětmi nutné probrat. Díky projektu a zvýšené personální kapacitě bude možné, aby se školami spolupracovali také přímo pracovníci DC. Matkám je zároveň poskytována individuální podpora tak, aby do budoucna byly s to co nejvíce zvládnout sami. Jak ze zkušeností vyplývá, spolupráce s třídními učitelkami mívá různou kvalitu – pro některé se jedná jen o další „problematičtější dítě“ a hlubší spolupráci s AD a DC nejsou nijak více nakloněny, jiné jsou mnohem vstřícnější a spolupráce je s nimi hodnocena kladně.

Různé kvality má také spolupráce s dalšími institucemi. S pardubickým OSPODem je spolupráce hodnocena kladně. Pracovnice však musí spolupracovat de facto s OSPODy po celé České republice a přístup jednotlivých pracovníků je velmi různorodý, a ne vždy vstřícný.

S možnostmi využívat služeb DC jsou klientky seznámeny již při první konzultaci. Někdy ihned projeví zájem. Klientkám jsou následně ukázány prostory a jsou blíže seznámeny s aktivitami DC. Aktivity DC jsou rozděleny dle věku dětí a přizpůsobují se dle konkrétní věkové skladby – pokud je například v DC více předškolních než školních dětí, mohou také ti mladší využívat odpolední program. V opačném případě jsou odpolední aktivity určeny jen pro školou povinné děti.

Je žádoucí, aby především při aktivitách pro předškolní aktivity byly klientky přítomny co nejméně – cílem je zvýšit samostatnost dítěte a jeho schopnost zapadnout do vrstevnického kolektivu. Pro některé děti to však může být obtížně, stejně tak se některé klientky obávají nechat své dítě v prostoru, který neznají. V prvních dnech je tedy možné, aby klientky byly přítomny. Aktivní spolupráce klientek je však nezbytná, a to především při práci s dítětem mimo DC. Stále je kladen důraz na to, aby dítě to, co se naučí, přenášelo do domácího prostředí. Nežádá se však stává, že se dítě v DC nakonec chová úplně jinak než doma – většinou je to proto, že klientky nedodržují stanovené hranice, neví, jak dítě zvládnout. Projekt proto umožňuje více individuální práce také s matkami, přičemž hlavním cílem je postupné navyšování výchovných kompetencí. Stejně jako u dětí však platí, že je potřeba nastavovat malé, dílčí cíle, kterých je možné dosáhnout v kratším časovém horizontu – nikdy se totiž nedá předem naplánovat, jak dlouho klientka v AD bude. Malé cíle jsou však zároveň hůře viditelné a je tudíž potřeba neustále upozorňovat jak jednotlivé pracovníce, tak matky na každou pozitivní změnu, každý cíl, kterého se podaří dosáhnout. Klientkám je díky projektu k dispozici také psycholog, který s nimi řeší akutní krize, ale také s nimi dlouhodobě spolupracuje na konkrétní zakázce.

Menší děti mívají problémy se samoobsluhou, někdy skoro nemluví. Proto je dobře, že je kolektiv v DC mnohem menší než kolektiv v MŠ a každému dítěti je tak možné věnovat dostatečnou individuální podporu. Pro to, aby děti byly s to zapadnout i do jiného prostoru s dětmi, které mají jiné zázemí a zkušenosti, pracovníci a pracovníce podporují v návštěvě kroužků a doučování ve škole. Prvotní podpora v DC je však velmi důležitá, protože dětem chybí často základní dovednosti a hrozilo by, že budou z kolektivu vyčleněny.

POPIS EVALUACE KLÍČOVÝCH AKTIVIT

CÍLE EVALUACE

Procesní (formativní) evaluace bude prováděna pravidelně s cílem ověřit přínosy evaluaované klíčové aktivity. Hlavním záměrem evaluace bude zjišťovat, zda realizace těchto

aktivit odpovídá záměrům projektu (stanoveným cílům). Evaluace nebude sloužit pouze k informování o tom, zda projekt dodržuje harmonogram a dosahuje stanovených ukazatelů, ale především k zjištění, zda Dětské centrum skutečně reaguje na potřeby klientek a jejich dětí a jsou v souladu se stanoveným záměrem.

V rámci formativní evaluace bude poskytována průběžná zpětná vazba, která pomůže vytvořit kvalitní a relevantní službu. Tato zpětná vazba bude předávána prostřednictvím průběžných evaluačních zpráv v pravidelných šestiměsíčních intervalech, podle následujícího harmonogramu:

HARMONOGRAM VYPRACOVÁNÍ A ODEVZDÁNÍ EVALUAČNÍCH ZPRÁV	
První průběžná evaluační zpráva	září a říjen 2023
Druhá průběžná evaluační zpráva	březen a duben 2024
Třetí průběžná evaluační zpráva	září a říjen 2024
Čtvrtá průběžná evaluační zpráva	březen a duben 2025
Pátá průběžná evaluační zpráva	září a říjen 2025
Závěrečná evaluační zpráva	leden a únor 2026

Harmonogram sběru dat formou polostrukturovaných rozhovorů s klientkami bude flexibilní a bude reagovat na jejich individuální situaci. Pokud zapojené osoby ukončují svůj pobyt v Azylovém domě nebo se rozhodnou již více nevyužívat podpory Dětského centra, je důležité přizpůsobit sběr dat jejich změněným potřebám. Je klíčové, aby sběr dat při rozhovorech s klientkami byl citlivý na jejich situaci a respektoval jejich individuální potřeby.

HARMONOGRAM SBĚRU DAT			
Respondenti / Zdroje dat	Metoda sběru dat / Výzkumná metoda	Harmonogram	Minimální počet rozhovorů
Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Dětského centra	Individuální rozhovory	9-10/23, 3-4/24, 9-10/24, 3-4/25, 9-10/25	20 rozhovorů
Zástupci/zástupkyně dalších relevantních institucí (např. OSPOD, navazující odborné služby apod.)	Individuální rozhovory	9-10/23, 9-10/24, 9/25	9 rozhovorů
Klientky	Individuální rozhovory	Flexibilně	35 rozhovorů s klientkami, jejichž děti využívají služeb

			DC
Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Dětského centra	Skupinový rozhovor (focus group)	3-4/24, 9/25	2 fokusní skupiny po cca 5 účastnících
Výstupy projektu (zpracované metodiky, zprávy o realizaci projektu, anonymizovaná data o klientkách a jejich dětech, hodnotící formuláře apod.)	Sekundární analýza dat	průběžně dle jejich sepsání cíleně, dle harmonogram u odevzdávání evaluačních zpráv (9- 10/23, 3-4/24, 9-10/24, 3- 4/25, 9-10/25)	

*Při výběru metody evaluace a stanovení minimálního počtu rozhovorů je třeba zvážit mnoho faktorů, včetně dostupných zdrojů, času, nákladů a dalších omezení. Při stanovení minimálního počtu rozhovorů v rámci evaluace projektu bylo vzato v úvahu několik faktorů. Jeden z důvodů pro stanovení cca poloviny předpokládaného počtu podpořených osob jako minimálního počtu rozhovorů je dobrovolná účast podpořených osob na evaluaci. Pokud je jejich účast dobrovolná, je pravděpodobné, že se některé klientky rozhovorů neúčastní. Dalším faktorem je podpora osob mladších 18 let. Z etických důvodů není možné přímo realizovat rozhovory s těmito osobami, ale pouze s jejich zákonnými zástupci. Je tudíž pravděpodobné, že někteří zákonní zástupci nebudou mít dostatečné povědomí o průběhu a přínosu podpory a nemusí být ochotni poskytnout evaluační rozhovor. Domnívám se, že kombinace stanoveného počtu rozhovorů s klientkami, zpětnovazebných formulářů, rozhovorů s pracovníky a pracovníci organizace však bude dostatečně validní a poskytne relevantní závěry evaluace. Tato kombinace různých způsobů sběru dat může poskytnout různé perspektivy a informace, které mohou být užitečné při hodnocení projektu.

METODY SBĚRU DAT/VÝZKUMNÉ METODY, KTERÉ BUDOU PŘI EVALUACI POUŽITY

INDIVIDUÁLNÍ ROZHOVORY

Individuální rozhovory jsou velmi užitečné pro získání hlubších a specifických informací od respondentů – proces rozhovoru je flexibilní a respektuje individualitu respondentů. V rámci evaluace bude využito polostrukturovaných rozhovorů, což znamená, že osnova bude určovat především témata a otázky, na které by mělo být zodpovězeno. Avšak tazatel není scénářem striktně vázán, může upravovat pořadí otázek tak, aby byl rozhovor plynulý a přirozený. Je důležité navazovat na to, co již respondent/respondentka sdělil/a, vhodně se doptávat a ověřovat porozumění řečenému.

Tazatel/ka bude zároveň volit takový jazyk, který bude respondentovi/respondentce srozumitelný. Je důležité, aby respondent mohl volně vyjadřovat své názory a dojmy. Tazatel/ka bude na začátku informovat o předpokládané době trvání rozhovoru, ale zároveň bude dávat respondentovi/respondentce prostor pro delší sdělení. Tazatel/ka však stále rámuje průběh rozhovoru, aby se dodržel záměr setkání.

Rozhovory budou nahrávány, pokud s tím bude respondent/ka souhlasit, popřípadě bude v průběhu pořizován písemný záznam z rozhovoru.

Výstupy z rozhovorů budou diskutovány s realizátorem projektu, aby se minimalizovalo subjektivní hodnocení dat. Realizátor projektu bude mít k dispozici jednotlivé výstupy a evaluační závěry budou před schválením jednotlivých zpráv podrobeny vzájemné diskuzi. Tento proces slouží k zajištění objektivity a zvážení různých perspektiv před finalizací výstupů projektu.

Osnova rozhovorů se zástupci relevantních institucí bude upřesňována v průběhu projektu tak, aby reflektovala stanovené evaluační otázky a zároveň byla přizpůsobena jednotlivým institucím. Tímto způsobem se osnova rozhovorů přizpůsobí specifickým potřebám a kontextu spolupracujících i důležitých institucí. Oproti tomu rozhovory s klientkami a realizačním týmem, které budou probíhat v průběhu celého projektu, jsou již součástí vstupní evaluace. Také tyto však mohou být upravovány, respektive doplňovány o další otázky, které se v průběhu projektu ukážou jako klíčové.

FOKUSNÍ SKUPINA

Fokusní skupina je vhodným zdrojem dat pro evaluaci projektu, protože její interaktivní povaha umožňuje účastníkům diskutovat a poskytovat názory z různých perspektiv.

- Čas konání: Ve chvíli, kdy projekt bude přibližně v polovině realizace.
- Cíl: Zhodnotit dosavadní průběh projektu, identifikovat případné změny a výzvy.
- Osnova: Bude zkonkretizována a schválena realizátory projektu před plánovanou realizací.
- Délka: Fokusní skupina bude trvat 120 minut (včetně pauzy).
- Místo: Prostory SKP-CENTRUM, o.p.s..
- Facilitátoři: Budou moderovat jednotlivé části skupiny, motivovat účastníky k zapojení do diskuse a vyjádření k otázkám.
- Interaktivní aktivity: Budou vhodně využity ke stimulaci diskuse a zapojení účastníků.
- Důraz na aspekty projektu: Facilitátoři budou schopni využít dosavadních poznatků evaluace a soustředit se na jednotlivé aspekty.
- Nahrávání a přepisování: Fokusní skupina bude nahrávána, následně přepsána a analyzována spolu s individuálními rozhovory.

Tímto přístupem bude získán hlubší a komplexnější pohled na evaluovanou problematiku.

SEKUNDÁRNÍ ANALÝZA DAT

Sekundární analýza dat je procesem, při kterém se pracuje s již existujícími materiály a výstupy projektu. Pro evaluátora je sekundární analýza dat důležitým nástrojem pro získání průběžných informací o projektu – dosažených výsledcích, pokroku, výzvách a dalších relevantních aspektech. Tyto informace umožňují vyhodnotit efektivitu projektu a poskytují

podklady pro hodnocení a doporučení, stejně jako pro vhodné doplnění osnovy rozhovorů (a fokusních skupin).

MULTIPŘÍPADOVÁ STUDIE

Multipřípadová studie bude součástí závěrečné evaluační zprávy, jejím cílem bude:

- komparovat jednotlivé příběhy, které se v projektu objeví
- odpovědět na otázku, kdo je klientem/klientkou služby, s jakou zakázkou přichází a jak se daří jednotlivé zakázky naplňovat.

Multipřípadová studie bude s to propojit jednotlivé aspekty, porovnat je, zasadit do individuálních kontextů. Jelikož sběr dat bude probíhat v delším časovém měřítku a v různých fázích projektu, bude možné se také zaměřit na to, jak tento širší kontext ovlivňuje spokojenost se službou, případně zda a jak se mění zakázky klientů/klientek a zda a jak je na ně schopna služba reagovat. Je také možné vyhodnotit, jak se do hodnocení služby promítají případné změny v organizaci, podobě služeb, složení multidisciplinárního týmu a šířeji dalších spolupracujících institucí. Každý případ představuje konkrétní situaci klientky a dítěte před vstupem do služby, identifikované potřeby a výzvy, se kterými se setkávali. Studie bude přibližovat, jak se služba adaptuje na specifické potřeby klientky/dítěte. Zohledňuje se například individuální plánování, přizpůsobení aktivit, spolupráce s dalšími organizacemi apod.

EVALUAČNÍ MATICE

EVALUAČNÍ MATICE			
Hlavní evaluační otázka	Vedlejší evaluační otázky	Respondenti/Zdroje dat	Metoda sběru dat/Výzkumná metoda
Jak se daří promítnou potřeby klientů/klientek do nastavení služby?	Jak hodnotí klientky kvalitu poskytovaných služeb?	Klientky	Individuální rozhovory
	Co by klientky změnilly/zlepšily?		
	Jak hodnotí přístup pracovníků a jejich schopnost podpořit je při výchově a vzdělávání dětí?	Klientky	Individuální rozhovory
	Jaký je význam práce s psychologem v DC? Jak je hodnocen jeho přínos?		
	Jak často probíhají konzultace mezi matkou, dítětem, pedagogem/asistentem pedagoga a psychologem v rámci projektu?		
	Jak hodnotí odbornost pracovníků?	Klientky	Individuální rozhovory
	Jak hodnotí prostory poskytování služeb a dostupnost služeb?	Klientky	Individuální rozhovory
	Jaké jsou zakázky (cíle, plány) klientů/klientek?	Klientky	Individuální rozhovory
Daří se plnit zakázky (individuální plány a		Pracovníci a pracovnice Dětského centra	Focus group

	<p>cíle) klientů/klientek?</p> <p>Jakým způsobem je sledován a vyhodnocován individuální plán?</p> <p>Jaká opatření jsou přijímána na základě vyhodnocení individuálního plánu a sledování naplňování cílů?</p> <p>Jaké jsou plánované kroky a aktivity pro další posilování kompetencí matky v rámci projektu?</p> <p>Jak se děti a matky podílely na plánování a hodnocení aktivit DC?</p>	Výstupy projektu	Sekundární analýza dat
<p>Jak se změnila životní situace klienta/klientky?</p>	<p>K jakým krátkodobým změnám v životě klientů/klientek došlo?</p> <p>Zlepšily se vztahy mezi klientkou a dítětem?</p> <p>Získaly klientky nové kompetence, které jim napomáhají při výchově dětí?</p> <p>Přispívají zvolené aktivity DC k přípravě dětí na vstup do mateřské či základní školy?</p>	<p>Klientky</p> <p>Pracovníci a pracovnice Dětského centra</p> <p>Výstupy projektu</p> <p>Klientky</p> <p>Pracovníci a pracovnice Dětského centra</p> <p>Výstupy projektu</p> <p>Klientky</p>	<p>Individuální rozhovory</p> <p>Focus group</p> <p>Sekundární analýza dat</p> <p>Individuální rozhovory</p> <p>Focus group</p> <p>Sekundární analýza dat</p> <p>Individuální rozhovory</p>

	<p>Jaké dovednosti a znalosti děti získaly prostřednictvím aktivit DC?</p> <p>Došlo u klientek a dětí k navýšení kompetencí při samostatné přípravě do školy? Došlo ke zvýšení školní úspěšnosti dětí?</p> <p>Jak byly respektovány a podporovány jednotlivé kompetence dětí (komunikativní, k učení, pracovní, občanské, sociální, personální, kompetence k řešení problémů)?</p> <p>Jaké změny byly pozorovány ve vzájemných vztazích dětí se svými vrstevníky?</p>	<p>Pracovníci a pracovnice Dětského centra</p> <p>Výstupy projektu</p>	<p>Focus group</p> <p>Sekundární analýza dat</p>
	<p>Daří se dětem poskytnout takovou podporu, aby dovedly lépe porozumět situaci, ve které se nacházejí?</p>	<p>Klientky</p> <p>Pracovníci a pracovnice Dětského centra</p> <p>Výstupy projektu</p>	<p>Individuální rozhovory</p> <p>Focus group</p> <p>Sekundární analýza dat</p>
<p>Jak probíhá spolupráce multidisciplinárním týmu?</p>	<p>Jaké jsou přínosy rozšíření pracovního týmu a vzdělávání pracovníků/pracovnic?</p>	<p>Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Dětského centra</p>	<p>Individuální rozhovory</p> <p>Focus group</p>
	<p>Jaká je povaha a význam multidisciplinární</p>	<p>Realizátoři projektu</p>	<p>Individuální rozhovory</p>

	<p>spolupráce v rámci DC?</p> <p>Jaké jsou faktory dobře fungujícího multidisciplinárního týmu a multidisciplinární spolupráce?</p> <p>Podařilo se těchto faktorů v projektu dosáhnout?</p>	Pracovníci a pracovnice Dětského centra	Focus group
	<p>Jak docházelo k předávání informací a plánování podpory konkrétního klienta/klientky?</p>	Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Dětského centra	Individuální rozhovory Focus group
Jakou kvalitu má spolupráce s dalšími relevantními aktéry?	<p>Jaké jsou výzvy a překážky spojené s realizací multidisciplinární spolupráce?</p> <p>Jak jednotlivý aktéři hodnotí vzájemnou spolupráci?</p> <p>Jakým způsobem je zajištěna koordinace a komunikace mezi jednotlivými organizacemi při spolupráci na projektu?</p>	Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Dětského centra	Individuální rozhovory Focus group
	<p>Jaké jsou konkrétní přínosy multidisciplinární spolupráce pro děti a rodiny, které jsou cílem podpory?</p>	Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Dětského centra Zástupci/zástupkyně dalších relevantních institucí	Individuální rozhovory Focus group

	<p>Jaké překážky optimální spolupráce se objevilo? Jak se je případně dařilo řešit?</p>	<p>Realizátoři projektu Pracovníci a pracovnice Krizového centra a Resocializačního programu</p> <p>Zástupci/zástupkyně dalších relevantních institucí (např. OSPOD, navazující odborné služby apod.)</p>	<p>Individuální rozhovory</p> <p>Focus group</p>
--	---	---	--

Součástí závěrečné zprávy bude také multipřípadová studie, která na konkrétních anonymizovaných případech představí přínos služby prostřednictvím zachycení změn v životě klienta/klientky a dítěte/děti, včetně hodnocení služby ze strany pracovníků/. Cílem multipřípadové studie není zachytit dopady služby, jelikož ty není možné bez dostatečného odstupu relevantně hodnotit. Jejím cílem je především díky konkrétním příkladům uvést, jak se do podoby služby propisují konkrétní potřeby klientů/klientek, jak na tyto potřeby služba reaguje a zda nastavení služby tudíž odpovídá očekáváním cílové skupiny.

OSNOVY ROZHOVORŮ

OSNOVA ROZHOVORŮ – KLIENTKY DĚTSKÉHO CENTRA

- Proč jste se rozhodla využívat služeb Dětského centra?
 - Které služby DC využíváte?
 - Jak na první vstup do DC reagovaly vaše děti?
- S jakými očekáváními jste začala službu využívat?
 - A naplnila se tato očekávání?
 - S jakými očekáváními začaly DC navštěvovat vaše děti?
- Doporučila byste službu jiným ženám a jejich dětem v AD?
 - Proč ano/ne?
- Co se vám na DC nejvíce líbí?
 - Co byste naopak v DC změnila?
- Jak se vám líbí přístup pracovníc/pracovníků DC?
 - Jak se vám líbí to, jakým způsobem pracují s vaším dítětem/děti? Co byste zlepšila?
- Jak se vám líbí zázemí DC?
 - Co byste vylepšila?
- Jak se vám líbí aktivity v DC?
 - Co byste vylepšila?
- Máte vy a vaše dítě možnost spolurozhodovat o tom, co a jak se bude v DC dít, jaké aktivity budou probíhat?
 - Jak hodnotíte možnosti vašeho zapojení do aktivit DC?
- Pokud jste využila vy nebo vaše dítě podporu psychologa, jak tuto hodnotíte?
- Došlo ve vašem životě nebo životě vašeho dítěte díky podpoře DC k nějakým změnám?
 - Domníváte se, že jsou tyto změny udržitelné také po opuštění AD?
- Jak se změnil vztah mezi vámi a dítětem (například v domlouvání společných pravidel, komunikaci apod.)?
 - Pomohli vám v DC najít nové cesty, jak přistupovat k výchově svého dítěte?
- Jak dle vás DC pomohlo při přípravě dítěte do školy?
 - Případně: Jak DC dle vás pomohlo tomu, aby byl nástup dítěte do školy úspěšný (pokud se jedná o dítě ve věku MŠ)?
 - Zlepšili se školní výsledky vašeho dítěte?
- Cítí se díky DC vaše dítě lépe mezi svými vrstevníky?
- Podpořili vás pracovníci a pracovnice DC při spolupráci s dalšími institucemi?
 - Jak hodnotíte tuto podporu?

OSNOVA ROZHOVORŮ – PRACOVNÍCI KRIZOVÉHO CENTRA

- S jakými očekáváními přicházejí klientky a jejich děti do Dětského centra?
- Daří se naplnit tato očekávání?
 - Co se daří a nedaří naplnit a proč?
 - Jakým způsobem jsou vyhodnocovány IP a jak se s výsledky hodnocení dále pracuje?
 - Chybí vám v tomto směru nějaké návazné/spolupracující organizace?
- Jak se osvědčila náplň jednotlivých aktivit DC?
 - Co se ukázalo jako funkční a co se naopak ukázalo jako méně funkční/méně využívané?
 - Jak jste ověřovali, které aktivity fungují a vedou k cíli a které nikoliv?
- Jaká byla míra participace klientek a jejich dětí na chodu DC?
 - Jakým způsobem byly klientky a jejich děti do chodu DC zapojovány?
- Došlo v životě klientek nebo v životě jejich dítěte díky podpoře DC k nějakým změnám?
 - Domníváte se, že jsou tyto změny udržitelné také po opuštění AD?
- Změnil se vztah mezi matkou a dítětem?
- Povedlo se zvýšit výchovné kompetence klientek?
- Daří se v DC připravit dítě k nástupu do MŠ/ZŠ či zlepšit jeho školní výsledky, a to jak je motivováno ke vzdělání?
- Jak hodnotíte aktuální tým DC?
 - Jaké jsou faktory dobře fungujícího multidisciplinárního týmu?
 - Jak máte nastaveno předávání informací a společné plánování spolupráce s klientkou a jejím dítětem/děťmi?
 - Domníváte se, že jako tým vnímáte DC a jednotlivé aktivity DC a jejich cíle obdobně? V čem se případně rozcházejí?
- S jakými dalšími institucemi (organizacemi) spolupracujete?
 - Jsou některé instituce/organizace, s kterými je spolupráce nedostatečná? proč tomu tak je?
 - Jak hodnotíte kvalitu vzájemné spolupráce?
 - Jaké jsou konkrétní přínosy multidisciplinární spolupráce pro děti a rodiny, které jsou cílem podpory?

Toto dílo „VSTUPNÍ EVALUACE PROJEKTU DĚTSKÉ CENTRUM V PARDUBICÍCH“ je zpřístupněno pod licencí Creative Commons 4.0 Mezinárodní (CC BY 4.0). Podrobné licenční podmínky jsou k dispozici na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>